Р Е Ш Е Н И Е
№ 42258

гр. София, 29.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, **III КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,** в публично заседание на 22.05.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Десислава Корнезова
ЧЛЕНОВЕ: Боряна Петкова
Полина Величкова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **2400** по описа за **2026** година докладвано от съдия Боряна Петкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 – чл.228 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.72, ал.4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).
Образувано е по касационна жалба на адв. Е. К., като пълномощник на Б. К. М. от [населено място], срещу РЕШЕНИЕ №3804/22.10.2025г., на СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД (СРС), Наказателно отделение, 111-ти с-в по н.а.х. дело №7533/2025г.
В касационната жалба и допълнението към нея са наведени оплаквания за неправилност на съдебния акт поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост — касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК. Касаторът поддържа, че не са били налице материалноправните предпоставки за издаване на Заповедта за задържане. Твърди, че в оспорения акт не са посочени конкретни фактически данни за извършено престъпление, не е индивидуализирано престъпно деяние, не е посочено образувано досъдебно или бързо производство, нито са изложени факти, от които да се направи извод за съпричастност към престъпление. Сочи, че основанието за задържане се извежда едва в съдебното производство чрез позоваване на бързо производство (БП) №609/2025г. по описа на 03 РУ – СДВР. В допълнението към касационната жалба изтъква, че намерените хартиени късчета за сгъване на цигари не са забранени предмети и не представляват наркотични вещества. Оспорва и извода, че намерен в близост полиетиленов плик с растителна маса може да обоснове задържането, тъй като в процесната Заповед не е посочено въпросното пликче да е било намерено у М. или да е индивидуализирана фактическата му връзка с него. Поддържа доказателствено

искане да се изиска от С. районна прокуратура (СРП) прокурорската преписка (пр. пр.) по БП, която е цитирана в решението на районния съд. Прави искане да бъде отменено обжалваното съдебно Решение и вместо него по същество на спора да бъде отменена и Заповед за задържане на лице №227зз-483/29.03.2025г. Претендира за разноски.
Ответникът - КОМАНДИР НА ОТДЕЛЕНИЕ при Трето районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи (РУ, СДВР), оспорва касационната жалба. В молба от 19.05.2026г. изразява становище, че обжалваният съдебен акт е правилен и не са налице сочените касационни основания за неговата отмяна. Претендира да му бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение и евентуално прави възражение за прекомерност на заплатеното от касатора адвокатско възнаграждение.
Прокуратурата на РБългария, представлявана от прокурор Ю. от Софийска градска прокуратура (СГП), дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С.-ГРАД, след като обсъди наведените касационни доводи, събраните по делото доказателства и приложимия закон, при извършване на проверката по чл.218 АПК, приема следното:
Касационната жалба е подадена от надлежна страна, за която първоинстанционното решение е неблагоприятно, в срока по чл.211, ал.1 АПК и срещу съдебен акт, подлежащ на касационен контрол, поради което е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.
Разгледана по същество, жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.
Със Заповед за задържане на лице рег. №227зз-483/29.03.2025г., издадена от С. В. - полицейски полицейски орган при 03 РУ - СДВР, касаторът Б. М. е бил задържан за срок до 24ч. в помещение за временно задържане на 03 РУ СДВР. Като основание за задържането е посочена разпоредбата на чл.72, ал.1, т.1 и т.4 ЗМВР и словесно е отразено, че основанието за задържане са ,,данни за извършено престъпление на Н.В. и установяване на самоличност“.
С процесния съдебен акт е ПОТВЪРДЕНА Заповед за задържане на лице рег. №227зз-483/29.03.2025г. .
За да постанови този правен резултат, решаващият състав е приел, че спорният акт е издаден от компетентен орган, при спазване на предвидената писмена форма и в него са посочени правните и фактически основания за издаването му. Първостепенният съд е достигнал до извод, че по делото са налице достатъчно доказателства, които обосновават задържането, включително данни за образувано БП №609/2025г. по описа на 03 РУ - СДВР за престъпление по чл.354а, ал.5 във връзка с ал.3 от Наказателния кодекс (НК), показания на свидетели, данни, че лицето първоначално не е представило документ за самоличност, както и обстоятелства относно намерени хартиени късчета за сгъване на цигари и намерен в близост полиетиленов плик с растителна маса. В мотивите съдът е посочил, че в заповедта липсва описание на фактическата обстановка, но е приел, че с оглед конкретните обстоятелства, при които е осъществено задържането, така направеното описание е достатъчно.
Пред касационната инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл.219, ал.1 АПК. Материалите по а.н.д. №7533/2025г. по описа на СРС, 111-ти състав, включително приложените материали по бързо производство са част от първоинстанционното производство и подлежат на преценка при проверката за правилност на съдебния акт.
Съгласно чл.220 АПК касационната инстанция не установява нови факти, а проверява правилното приложение на закона въз основа на фактите, установени от първата инстанция. В случая спорът е правен - дали при установените и обсъдени от СРС факти процесната заповед съдържа необходимите фактически основания и дали материалите по преписката могат да преодолеят

липсата на конкретизация в самата заповед.
Настоящият касационен състав приема, че обжалваното решение е неправилно, тъй като при постановяването му са допуснати нарушение на материалния закон и на съдопроизводствените правила - отменителни основания по чл.209, т.3 АПК, а съображенията за това са следните:
Заповедта за задържане по чл.72, ал.1 ЗМВР представлява индивидуален административен акт (ИАА), с който пряко се засяга основното право на лична свобода. Поради това изискването за посочване на фактически и правни основания не е формално. Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал.2, т.2 ЗМВР заповедта за задържане трябва да съдържа фактическите и правните основания за задържането. Това изискване е от съществено значение, защото дава възможност на задържаното лице да разбере причините за ограничаване на свободата му, позволява му да организира ефективна защита, осигурява възможност за съдебен контрол върху законосъобразността на мярката и гарантира спазване на стандартите за защита на личната свобода по чл.30 от Конституцията на РБългария (КРБ) и чл.5 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС).
Законът - чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР, не изисква към момента на задържането престъплението да е доказано по несъмнен начин, нито да са събрани доказателства в обем, достатъчен за привличане на обвиняем. За прилагането на мярката е достатъчно да има данни, от които да може да се направи предположение за съпричастност на лицето към престъпление. Понятията „данни“ по смисъла на ЗМВР и „достатъчно данни“ по смисъла на Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК) не са идентични. Това обаче не освобождава полицейския орган от задължението да посочи конкретните факти, въз основа на които приема, че именно задържаното лице е съпричастно към конкретно престъпление. Законът допуска по-нисък стандарт на фактическа обоснованост в сравнение с наказателното производство, но не допуска заповедта за задържане да се мотивира само с обща формула.
В настоящия случай процесната заповед не съдържа конкретно фактическо описание на поведението на Б. М., което да обосновава приложението на чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР. В нея не е посочено какво конкретно престъпление се твърди, не е посочена правна квалификация по чл. 354а НК, не е отразено образуваното БП, не е описано кога, къде и при какви обстоятелства е намерен полиетиленовият плик с растителна маса, нито е посочена фактическата връзка между този предмет и задържаното лице.
В заповедта не е посочено и твърдяното от полицейския служител обстоятелство, че при проверката М. е изхвърлил полиетиленово пликче с растителна маса. Именно това твърдение е основното фактическо обстоятелство в преписката, което би могло да обоснове първоначално полицейско подозрение. То обаче не е възпроизведено в заповедта, нито заповедта препраща към протокол за разпит, докладна записка, протокол за оглед или друг конкретен документ, в който това обстоятелство е изложено. По делото действително се съдържа протокол за разпит на свидетеля Д. Р. от 29.03.2025г., в който е отразено, че около 10:00ч. в [населено място], на [улица], при полицейска проверка М. изхвърлил полиетиленово пликче с растителна маса на земята до себе си. В същия протокол е отразено още, че при поискване на документ за самоличност лицето не е представило такъв, заявило е, че се казва Б., оказало е съпротива при задържането и впоследствие е било установено чрез техническо средство като Б. К. М.. Тези данни не могат да бъдат игнорирани. Те представляват фактически материал, който органът би могъл да възприеме като основание за първоначално полицейско подозрение. Поради това не може да се приеме, че преписката е напълно лишена от данни относно евентуална съпричастност на М. към престъпление.
Решаващият въпрос обаче е друг - дали тези данни са били надлежно посочени в заповедта или

инкорпорирани в нея по начин, който да позволява на задържаното лице да разбере конкретните причини за лишаването си от свобода и да упражни ефективно правото си на защита.
Отговорът е отрицателен.
Протоколът за разпит на свидетеля Р. е съставен в рамките на БП №609/2025г., но това производство не е посочено в заповедта. Заповедта не препраща към този протокол, не посочва номера на БП, не индивидуализира престъплението и не описва твърдяното действие на М.. Не е доказано и че към момента на задържането или в кратък срок след това на М. е било съобщено конкретното фактическо основание, а именно твърдението, че е изхвърлил пликче с растителна маса при полицейската проверка. Подписаната декларация за правата на задържаното лице съдържа общо отбелязване, че лицето е запознато с правните и фактическите основания за задържането. Това отбелязване обаче не установява какви конкретни факти са били съобщени на лицето. То не доказва, че му е било съобщено за твърдяното изхвърляне на пликче, за мястото на намиране на предмета, за образуваното бързо производство или за правната квалификация по чл.354а НК. Формалното отбелязване в декларацията не замества задължителния реквизит на заповедта по чл.74, ал.2, т.2 ЗМВР.
В тази връзка следва да се отчете и установеното в съдебната практика и в практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС) разбиране, че основанията за задържане могат да бъдат изложени и в документи, различни от самия акт за задържане, но информацията за тях трябва да бъде съобщена на задържаното лице в момента на лишаването от свобода или в кратък срок след това, а не едва при евентуално съдебно оспорване. Това следва и от правата на задържаното лице на информация относно престъплението и на достъп до материалите, които са от съществено значение за ефективното упражняване на правото на обжалване.
Не може да бъде споделен изводът на СРС, че липсата на фактическо описание в заповедта се преодолява чрез общо позоваване на доказателствата по образуваното БП. Законосъобразността на заповедта се преценява към момента на издаването ѝ и въз основа на фактическите и правни основания, които са били посочени в нея или са били надлежно инкорпорирани в преписката и своевременно съобщени на лицето. Съдът не може впоследствие да дописва мотивите на административния акт чрез самостоятелен подбор на факти от досъдебното производство. Тълкувателно решение (ТР) №16/1975г. на ОСГК на Върховния съд допуска мотивите към административния акт да се съдържат и в друг документ от преписката. Това правило обаче не означава, че всяко доказателство, събрано в последващо или паралелно наказателно производство, автоматично се превръща в мотив на заповедта за задържане. Необходимо е да е ясно кой документ съдържа фактическите основания, органът да се е позовал на него или той да е част от административното производство по издаване на акта, както и адресатът да може своевременно да разбере съдържанието на тези основания. В конкретния случай тези изисквания не са изпълнени.
Изводът за същественост на порока се засилва от обстоятелството, че самите материали по преписката съдържат различни фактически описания относно местонахождението и връзката между М. и процесното пликче. В уведомлението за започване на БП е отразено, че лицето държи в себе си полиетиленово пликче с тревиста маса. В протокола за разпит на свидетеля Р. е отразено, че лицето изхвърлило пликче на земята до себе си. В докладна записка относно огледа е посочено, че пликчето се намирало на земята на един метър от оградна мрежа на двор на адрес [улица], от външната страна на двора. Тези описания не са идентични и пораждат неяснота относно фактическата версия, която полицейският орган е възприел като основание за задържането. Именно при такава неоднозначност в материалите по преписката е било необходимо в заповедта да бъде ясно посочено кое конкретно поведение на М. е възприето като основание за

прилагане на чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР. Липсата на такова описание препятства съдебния контрол за законосъобразност, защото съдът не може да установи дали органът е задържал лицето поради твърдяно държане на вещество у него, поради твърдяно изхвърляне на пликче, или поради наличие на пликче на земята в близост до мястото на проверката.
Не е решаващо за законосъобразността на заповедта обстоятелството, че към момента на задържането не е била изготвена физико-химическа експертиза. За задържане по чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР не е необходимо веществото вече да е било изследвано с експертиза и да е категорично установено, че е наркотично. Необходимо е обаче да има конкретни данни, които да обосновават предположение за съпричастност на лицето към престъпление. В случая проблемът не се свежда до липсата на експертиза, а до липсата на индивидуализирана фактическа връзка между М. и предмета в самата заповед, както и до липсата на доказателства, че конкретните факти са му били своевременно съобщени.
Последващите прокурорски актове и заключителното мнение по досъдебното производство (ДП), в които е отразено, че не е привличано лице като обвиняем, че липсват достатъчно доказателства за виновността на определено лице и че по-късно не се доказва наличие на коноп, сами по себе си не обуславят незаконосъобразност на задържането към момента на издаване на заповедта. Те обаче потвърждават, че първоначалните данни са били с ограничена и неоднозначна фактическа основа, поради което изискването за конкретно мотивиране на заповедта е имало още по-голямо значение.
Неоснователен е и изводът, че основанието „установяване на самоличност“ може самостоятелно да обоснове процесното задържане. Това основание съответства на чл.72, ал.1, т.4 ЗМВР, който допуска задържане при невъзможност да се установи самоличността на лицето в случаите и по реда на закона. От материалите по преписката се установява, че при първоначалната проверка М. не е представил документ за самоличност и е заявил само малкото си име. Това обстоятелство би могло да обоснове първоначални действия по установяване на самоличността. В същия протокол за разпит на свидетеля Р. обаче е отразено, че самоличността на лицето е била установена чрез техническо средство като Б. К. М., с посочен ЕГН. Самата заповед също индивидуализира лицето с три имена, ЕГН и адрес. Следователно към момента на издаване или най-късно към момента на оформяне на заповедта самоличността на лицето е била установена в достатъчна степен. Поради това основанието по чл.72, ал.1, т.4 ЗМВР не може да обоснове продължаване на задържането след установяване на самоличността. В заповедта не са изложени факти какви действия са били необходими за допълнително установяване на самоличността, защо същата не е могла да бъде установена чрез по-леки средства, нито какви действия са извършвани през периода на задържане именно с тази цел.
От данните по делото се установява, че М. е освободен на 30.03.2025г. в 09:50ч. Не са посочени конкретни действия, извършени в периода от задържането до освобождаването му, които да обосновават необходимостта от продължаване на ограничението на свободата с цел установяване на самоличност. При отпадане на основанието за задържане полицейските органи са длъжни незабавно да освободят лицето.
Задържането по чл.72 ЗМВР не може да има наказателен, дисциплиниращ или назидателен характер. То е допустимо само доколкото е необходимо за постигане на конкретна законова цел - предотвратяване, преустановяване или разкриване на престъпление, установяване на самоличност или обезпечаване на неотложни полицейски действия. Когато в заповедта липсват конкретни факти, от които да се установи такава необходимост, мярката се явява несъразмерна спрямо преследваната цел.

В действителност е възможно първоначалната полицейска намеса да е била обусловена от конкретна ситуация на място - твърдяно изхвърляне на пликче, първоначална липса на документ за самоличност, напрежение около мястото на проверката и оказана съпротива. Тези обстоятелства обаче не са изложени в заповедта. Не е посочено и защо след установяване на самоличността и след изземване на пликчето е било необходимо М. да бъде задържан до следващия ден. При липса на такива мотиви ограничението на личната свобода се явява несъответно на принципа на съразмерност по чл.6 АПК.
Не може да бъде споделен и изводът, че упражняването на правото на защита чрез обжалване на заповедта или подписването на декларация за права преодолява липсата на конкретни мотиви. Правото на съдебно обжалване не замества задължението на органа да посочи фактическите основания за задържането. Напротив, именно знанието за тези основания е предпоставка за ефективно упражняване на правото на защита.
При така установеното, настоящият касационен състав приема, че процесната Заповед е незаконосъобразна поради неспазване на установената форма по чл.74, ал.2, т.2 ЗМВР, съществено нарушение на процесуалните правила, неправилно приложение на чл.72, ал.1, т.1 и т.4 ЗМВР, несъответствие с целта на закона и нарушение на принципа на съразмерност по чл.6 АПК. Тези пороци съответстват на основанията за отмяна по чл.146, т.2, т.3, т.4 и т.5 АПК. Като е приел обратното и е потвърдил Заповедта за задържане, СРС е постановил неправилно решение, което следва да бъде отменено, а спорът - решен по същество, тъй като делото е изяснено от фактическа страна и не се налага връщането му за ново разглеждане.
При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК, сторените и доказани разноски следва да се възложат в тежест на бюджета на органа, издал отменения акт. Когато този орган е част от структура на административна организация със самостоятелна правосубектност, осъждането следва да бъде постановено срещу съответното юридическо лице, а не срещу длъжностното лице, издало акта. В случая отменението акт е издаден от орган в структурата на СДВР, която е юридическо лице, представлявано от директора си (чл.37, ал.2 ЗМВР). Доколкото по делото са доказани разноски за държавна такса в размер на 10 лева (5,11 евро), същите следва да бъдат присъдени в полза на касатора. Отделно, предвид представения договор за правна защита и съдействие с №123131 при условията на чл.38, ал.1 от Закона за адвокатурата (ЗАдв.), адвокатското възнаграждение се дължи не на страната, а пряко на процесуалния ѝ представител, тъй като насрещната страна носи отговорност за разноски по делото. В този случай съдът определя дължимото възнаграждение по реда на чл.38, ал.2 ЗАдв. Като взе предвид предмета на делото, извършената процесуална защита и фактическата и правна сложност на спора, съдът намира, че претендираното адвокатско възнаграждение в размер на 500 лева (255,65 евро) не е прекомерно и следва да бъде присъдено в пълния му размер.

Така мотивиран и на основание чл.221, ал.2 АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, III-ти Касационен състав

РЕШИ

ОТМЕНЯ РЕШЕНИЕ №3804/22.10.2025г., на СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, Наказателно отделение, 111-ти с-в по н.а.х. дело №7533/2025г. и вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТМЕНЯ ЗАПОВЕД за задържане на лице №227зз-483/29.03.2025г., издадена от полицейски орган - командир на отделение при Трето районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи.

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи, представлявана от директора, с адрес: [населено място], [улица], да заплати на Б. К. М., ЕГН [ЕГН], сумата от 5,11 (пет евро и единадесет евро цента) – разноски по адм. дело №7533/2025г. по описа на Софийски районен съд.

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи, представлявана от директора, с адрес: [населено място], [улица], да заплати на адв. Е. К. с адрес: [населено място], [улица], ет.4, ап.7, сумата от 255,65 (двеста петдесет и пет евро и шестдесет и пет евро цента) - адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ и съдействие на Б. К. М. на основание чл.38, ал.2 вр. ал.1 ЗАдв.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: **ЧЛЕНОВЕ:** **1.**

2.